

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-01

Diarienummer N165-1231/24

Handläggare

Lovisa Varenius, Ylva Färdig

Telefon: 031-365 35 18

E-post: lovisa.varenius@socialsydvast.goteborg.se,

ylva.fardig@socialsydvast.goteborg.se

Svar på remiss för motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Förslag till beslut

1. Socialnämnden Sydväst avstyrker motionen om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga med hänvisning till pågående arbete.
2. Socialnämnden Sydväst översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnden Sydväst förklarar paragrafen omedelbart justerat.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har skickat motion på remiss om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga. Förvaltningen delar motionärernas uppfattning om vikten att arbeta på sätt som skyddar barn och unga och förebygga risker att barn utsätts i stadens verksamheter.

Motionen lyfter tre åtgärdsförslag. Socialnämnden Sydväst tar ställning till förslag ett och tre. Det första förslaget handlar om att ge kommunstyrelsen i uppdrag att, i samverkan med bland annat socialnämnderna, ta fram rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheter där barn och unga vistas regelbundet. Förvaltningens bedömning är att fortsatt utvecklingsarbete och insatser bör utgå från befintligt arbete inom respektive förvaltning, snarare än att gemensamt ta fram rutiner.

Det tredje förslaget handlar om att initiera en utbildning för personal som arbetar med barn och unga. Förvaltningen instämmer i vikten av att det finns utbildningsinsatser inom området, men att det omhändertas av stadenövergripande Kompetenscentrum Förebyggande och främjande respektive Våld i nära relationer som riktar sig till yrkesverksamma inom berörda förvaltningar. I stället för att initiera nya utbildningar bör befintligt utbud kunna stärkas och eventuellt breddas utifrån behov.

Förvaltningens sammantagna förslag till beslut är därför att avstyrka motionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningens förslag innebär att avstyrka motionen och leder inte i sig till några ekonomiska konsekvenser. Utökade satsningar på utbildning kan innebära en ökad kostnad för såväl utbildade verksamhet, som verksamhet som deltar på utbildning

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Ett sätt att aktivt försöka förebygga övergrepp är att rikta insatser för att påverka normer, värderingar och hur människor behandlar varandra. Alla medarbetare inom Göteborgs stad har i sin roll att bära stadens värdegrund och att trygga barns rättigheter.

Alla barn har rätt till goda uppväxtvillkor. Enligt Barnkonventionen, som blev lag i Sverige år 2020, har alla barn rätt att skyddas mot alla former av våld, sexuella övergrepp och annan kränkande behandling. Barn som utsätts för sexuella övergrepp riskerar att drabbas av långvariga psykiska, fysiska och sociala konsekvenser. Genom att stärka förebyggande åtgärder kan risken för övergrepp minska.

Samverkan

Information har getts på förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 16 april 2025.

Bilagor

1. Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Ärendet

Stadsledningskontoret har skickat motion på remiss för besvarande senast den 23 april. Motionen kommer från Jessica Blixt (S) och Martin Wannholt (D) och den handlar om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga. Nämnden har att ta ställning till om de föreslagna åtgärderna i motionen bör genomföras.

Beskrivning av ärendet

Motionen

Stadsledningskontoret har för yttrande skickat en motion av Jessica Blixt (S) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga. Motionen föreslår att en genomlysning av stadens säkerhetsarbete ska genomföras, med fokus på flera centrala aspekter, i syfte att förebygga övergrepp. Rutiner för privat mobilanvändning, ensamarbete, hantering av digitala verktyg, är exempel på sådant som stärkta rutiner bör omfatta. Även krav på säkerhetsanpassning vid byggnation och renovering av förskolor bör införas. Personalen ska utbildas för att tidigt kunna identifiera tecken på sexuella övergrepp och utsatthet bland barn. Tre förslag till uppdrag riktas till kommunstyrelsen, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna. Det andra förslaget riktas även till stadsfastighetsnämnden:

1. Ta fram rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheter där barn och unga vistas regelbundet
2. Utredda möjligheterna att renovera befintliga förskolor för att förbättra säkerheten samt ta fram nya krav på insyn och säkerhetsanpassning vid nybyggnation
3. Initiera utbildning för personal som arbetar med barn och unga för att öka kunskapen om hur sexuella övergrepp mot barn lättare kan upptäckas

Förvaltningen avstår från att ta ställning till förslag 2 i ärendet som handlar om att utreda möjligheterna att renovera befintliga förskolor.

Rutiner och arbetssätt

I förvaltningen är det i huvudsak två avdelningar som har direkt och regelbunden kontakt med barn och unga. Avdelningen barn och unga och avdelningen välfärd och fritid. Förvaltningen har idag ett antal rutiner och arbetssätt som syftar till att förebygga risken för övergrepp:

Referenstagning och utdrag ur belastningsregister

Referenstagning sker vid nyanställningar. Förvaltningen begär även utdrag från belastningsregister vid samtliga anställningar där man har direkt och regelbunden kontakt med barn och unga, i enlighet med det lagstöd som finns. Det innebär att detta görs inom förvaltningens fritidsverksamhet samt inom avdelningen Barn och unga. Förvaltningen har inlett ett arbete med att ta fram en förvaltningsövergripande skriftlig rutin för begäran om utdrag ur belastningsregister.

Lokala arbetssätt, bemötande och förhållningssätt

Inom avdelningarna finns idag etablerade arbetssätt som syftar till att säkerställa såväl barn och ungas som personalens trygghet och säkerhet. I dessa arbetssätt ingår bland annat att personalen i låg utsträckning är ensamma med barn och unga, en medvetenhet

kring lokalers utformning och att exempelvis välja bort lokaler med dålig insyn. Ett utvecklingsområde är att teckna ner dessa etablerade arbetssätt till lokala dokumenterade rutiner.

Frågor om bemötande och förhållningssätt behöver regelbundet lyftas i personalgrupper och att stärka tillit och relationer kan göra det lättare att agera vid misstanke mot en kollega.

Förvaltningen har tydliga rutiner vid misstanke om misskötsamhet utifrån arbetsrättsliga lagar och krav.

Utbildningsinsatser om att upptäcka riskfaktorer hos barn och unga

Idag finns flera utbildningar i staden om samtal kring svåra frågor och för att öka kompetensen i att kunna upptäcka riskfaktorer och tidiga tecken på utsatthet hos barn och unga. Det är viktigt att medarbetare känner sig trygga i att hantera dessa situationer. Inom socialförvaltningen Centrum finns stadenövergripande Kompetenscentrum Förebyggande och främjande samt Kompetenscentrum Våld i nära relationer som vänder sig till bland annat förskola, skola, socialtjänst, fritidsverksamhet och föreningsliv. Kompetenscentrum erbjuder olika former av utbildningsinsatser till förvaltningarna inom bland annat tidig upptäckt av barn och unga som lever med våld eller annan utsatthet, risk- och skyddsfaktorer, om kunskap om orosanmälan, trygg fritid, våldspreventivt arbete med mera. För att stärka det förebyggande arbetet och för att tidigt i ålder kunna arbeta med att stärka barns rättigheter, har Kompetenscentrum under året genomfört särskilda aktiviteter avseende små barn och utsatthet, inlett ett samarbete med förskoleförvaltningen för att planera en utbildningssatsning kommande år och påbörjat ett arbete för att stärka upp redan under slutet av utbildningstiden för barnskötare och förskollärare.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen delar motionärernas uppfattning om att ett kontinuerligt arbete krävs för att identifiera och minimera risker för övergrepp. Det är viktigt att frågan uppmärksammas och det är avgörande att vi arbetar på flera sätt för att skydda barn och förebygga risker att barn utsätts i stadens verksamheter. Förvaltningens bedömning är att fortsatt utvecklingsarbete och insatser bör utgå från befintligt arbete inom respektive förvaltning, snarare än att gemensamt ta fram rutiner och nya utbildningsinsatser. Förvaltningens sammantagna förslag till beslut är därför att avstyrka motionen.

Förvaltningen menar att eventuella rutiner behöver vara verksamhetsspecifika och att varje aktuell verksamhet behöver ansvara för att ha behövliga rutiner på plats. Tydliga bestämmelser minskar gråzoner och skapar trygghet både i personalgrupperna och för de vi finns till för. Lokala rutiner och förhållningsregler som personalgrupper tar fram och står bakom gemensamt, anpassade utifrån olika verksamheters kontext, skapar en viktig bas och trygghet. Förvaltningen behöver fortsätta identifiera utvecklingsområden, till exempel genom att säkerställa tydliga rutiner och förhållningssätt inom berörda verksamheter.

Det är viktigt att yrkesverksamma som möter barn och unga har kunskap att upptäcka riskfaktorer och tidiga tecken på utsatthet hos barn och unga. Socialförvaltningen Centrums stadenövergripande Kompetenscentrum Främjande och förebyggande och Kompetenscentrum Våld i nära relationer har i uppdrag att stödja i att stärkt kompetens

på området genom att erbjuda yrkesverksamma olika former av utbildningsinsatser. En utmaning för framför allt schemalagd verksamhet är att möjliggöra för personal, särskilt stora personalgrupper, att ta del av utbildningar. Kompetenscentrum arbetar för att möta upp de behov och förutsättningar som finns och anpassar upplägg och utbud samt erbjuder olika former av utbildningar, både allmänna utbildningar och skräddarsydda utifrån verksamheters specifika behov. Kompetenscentrum utgår alltid ifrån aktuell forskning och kunskap. Förvaltningens bedömning är således att utbildningsbehovet bör omhändertas inom ramen för befintliga kompetenscentrums uppdrag och istället för att initiera nya utbildningar bör befintligt utbud kunna stärkas och eventuellt breddas utifrån behov.

Förvaltningen avstår från att ta ställning till förslaget i ärendet som handlar om att utreda möjligheterna att renovera befintliga förskolor.

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen

Socialförvaltningen Sydväst

Åsa Etéus

Annika Ljung

Avdelningschef

Förvaltningsdirektör